



دانشگاه علامه طباطبائی
معاونت آموزشی

شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه دوره دکتری تخصصی (Ph.D.)

(برای ورودی‌های ۹۷ به بعد)

(حسب مفاد آیین‌نامه دوره‌های تحصیلی مصوب جلسه شماره ۸۸۹ مورخ ۹۶/۱۰/۳۰ شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی)

مقدمه

با استناد به قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مصوب ۱۳۸۳/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی و در اجرای مفاد ماده ۲ "سیاست‌ها و ضوابط اجرائی حاکم بر آمایش آموزش عالی در جمهوری اسلامی ایران" (موسوم به طرح آمایش) مصوب ۱۳۹۴/۱۲/۱۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی و آیین‌نامه دوره‌های تحصیلی مصوب جلسه شماره ۸۸۹ مورخ ۹۶/۱۰/۳۰ شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت، شیوه‌نامه اجرایی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) به منظور رفع ابهام و ایجاد هماهنگی بین واحدهای آموزشی دانشگاه همراه با پیوست تعاریف تدوین گردید.

ماده ۱: هدف از تدوین این شیوه‌نامه، انتظام بخشیدن به امور تحصیلی دانشجویان از طریق تعیین چارچوب قانونی برای اجرای هماهنگ، یکپارچه و صحیح برنامه‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاه به منظور تربیت نیروی انسانی متخصص، متعهد، آشنا با علم و آخرین دستاوردهای علمی، و منطبق با نیازهای جامعه، در راستای بهره‌گیری بهینه از ظرفیت‌های موجود برای ارتقای سطح کیفی آموزش و پژوهش، همسان‌سازی و ایجاد نظم در نظام آموزشی در دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) در دانشگاه می‌باشد.

ماده ۲: شرط ورود به دانشگاه، تأیید شایستگی‌های عمومی از طریق پذیرفته شدن در آزمون ورودی و یا کسب پذیرش از دانشگاه طبق ضوابط و مقررات مصوب وزارت است.

تبصره ۱. داشتن شرایط عمومی ورود به دوره برابر ضوابط هر رشته تحصیلی مطابق جداول سازمان سنجش آموزش کشور الزامی است.

تبصره ۲. دارا بودن مدرک رسمی پایان دوره کارشناسی ارشد اعم از پیوسته و ناپیوسته یا دکترای حرفه‌ای مورد تأیید وزارت الزامی است.

تبصره ۳. دانشجویان ترم آخر باید تاریخ اخذ مدرک رسمی پایان مقطع قبلی اعم از پیوسته و ناپیوسته آنان، حداکثر ۳۱ شهریور همان سال ورود به دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) باشد.

تبصره ۴. داشتن صلاحیت‌های علمی ورود به دانشگاه برابر ضوابط معین الزامی است.

تبصره ۵. پذیرش داوطلبان غیرایرانی (بورسیه و غیربورسیه) طبق مصوبات مراجع ذیربط وزارت و دانشگاه انجام می‌شود.

تبصره ۶. پذیرش دانشجویان ایرانی متقاضی انتقال از خارج به داخل طبق آیین‌نامه انتقال دانشجویان خارج به داخل مصوب وزارت و دانشگاه انجام می‌شود.

تبصره ۷: پذیرش دانشجوی مشمول مقررات استعدادهای درخشان طبق مصوبات شورای هدایت استعدادهای درخشان وزارت و دانشگاه انجام می‌شود.

تبصره ۸: احراز توانایی در زبان خارجی طبق مصوبات دانشگاه الزامی است.

ماده ۳: آموزش در دانشگاه مبتنی بر نظام واحدی است.

ماده ۴: دانشگاه می‌تواند برای دوره‌ای که مجوز آن را از مراجع قانونی دریافت نموده است، دانشجو بپذیرد و فقط برنامه‌های آموزشی و درسی که بر اساس ضوابط ابلاغی وزارت تدوین گردیده است، را اجرا نماید.

تبصره ۱: دانشگاه می‌تواند دروس پیشنهادی و سرفصل بازننگری شده را پس از تصویب شورای دانشگاه به اجرا بگذارد.

تبصره ۲: آموزش در دانشگاه به زبان فارسی انجام می‌شود.

تبصره ۳: آموزش در موسسه آموزش عالی بیمه اکو به زبان انگلیسی مطابق مصوبه ۹۲/۹/۲۳ شورای گسترش آموزش عالی است.

تبصره ۴: دانشگاه اختیار دارد در صورت توانایی، تمام یا بخشی از برنامه درسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی و یا برنامه‌های بازننگری شده در هر یک از دانشگاه‌های سطح یک را پس از تصویب شورای دانشگاه، به زبان خارجی ارائه نماید.

تبصره ۵: تدوین و ارائه برنامه درسی مصوب به زبان غیرفارسی برای دانشجویان خارجی یا دوره‌های بین‌المللی با تأیید شورای دانشگاه امکان‌پذیر است.

ماده ۵: آموزش رایگان برای هر دانشجو، در هر دوره تحصیلی صرفاً یکبار امکان‌پذیر است.

تبصره ۱: دانشجوی مشمول آموزش رایگان، در صورت حذف غیرموجه درس به تشخیص دانشگاه یا به دست نیاوردن نمره قبولی در هر درس، برای انتخاب مجدد همان درس یا درس جایگزین آن، موظف به پرداخت هزینه درس مطابق تعرفه مصوب هیأت امنای دانشگاه است.

تبصره ۲: حذف غیرموجه شامل مواردی است که توسط دانشجو انجام گرفته است و مشمول مواردی مانند حذف به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و یا دانشگاه، حذف کمیسیون بررسی موارد خاص دانشگاه، حذف پزشکی، حذف کمیته غیبت‌ها و حذف ستاد شاهد و ایثارگر نیست.

ماده ۶: حضور دانشجو در تمام جلسات کلاس درس دوره‌های تحصیلی حضوری الزامی است.

تبصره ۱: اگر دانشجو به هر دلیلی در درسی بیش از ۳/۱۶ جلسات کلاس و یا در جلسه امتحان پایان نیمسال همان درس غیبت کند، نمره آن درس صفر خواهد شد. در صورتی که به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، غیبت دانشجو موجه تشخیص داده شود، نمره آن درس، از مجموعه نمرات درس‌های آن نیمسال حذف می‌شود.

ماده ۷: پیشرفت تحصیلی دانشجو در هر درس، توسط عضو هیأت علمی یا مدرس همان درس و بر اساس حضور دانشجو، شرکت در فعالیت‌های کلاسی و نتایج امتحانات ارزشیابی می‌شود.

تبصره: برگزاری آزمون کتبی در پایان نیمسال تحصیلی طبق تقویم آموزشی مصوب شورای آموزشی دانشگاه برای درس‌های نظری و درس‌های نظری-عملی الزامی است.

ماده ۸: سقف مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) محدود است و با اتمام سنوات مجاز، امکان تحصیل در آن دوره از دانشجو سلب می‌شود.

ماده ۹: مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری تخصصی حداقل ۶ و حداکثر ۸ نیمسال است و تحصیل در این دوره به صورت تمام وقت است.

تبصره ۱: در صورتی که دانشجو در مدت مقرر دانش آموخته نشود، دانشگاه اختیار دارد مدت تحصیل وی را حداکثر تا دو نیمسال افزایش دهد.

تبصره ۲. تحصیل هم‌زمان دانشجوی این دوره در همان دوره یا سایر دوره‌های تحصیلی در کلیه دانشگاه‌ها (دولتی و غیر دولتی) ممنوع است.

تبصره ۳. افزایش سنوات تحصیلی اولین نیمسال بنا به تقاضای کتبی دانشجو، تأیید استاد/ان راهنما و با رای موافق شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس برای دانشجویان دوره روزانه به صورت رایگان و برای سایر دوره‌ها با پرداخت شهریه ثابت در صورت تمدید رساله است.

تبصره ۴. افزایش سنوات تحصیلی دومین نیمسال بنا به تقاضای کتبی دانشجو، تأیید استاد/ان راهنما و با تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس و با موافقت کمیسیون بررسی موارد خاص دانشگاه با پرداخت شهریه تمدید سنوات برای دانشجویان مشمول آموزش رایگان و دانشجویان شهریه پرداز صورت می‌گیرد.

تبصره ۵. چگونگی پرداخت شهریه تمدید سنوات طبق مصوبه هیات امنای دانشگاه می‌باشد.

تبصره ۶. طول مدت مجاز مرحله آموزشی، سه تا پنج نیمسال تحصیلی است. چنانچه دانشجو نتواند در این مدت مرحله آموزشی را به پایان برساند با نظر کمیسیون بررسی موارد خاص دانشگاه در مورد ادامه تحصیل وی تصمیم‌گیری می‌شود.

تبصره ۷. به ازای گذراندن ۶ واحد دروس جبرانی و پیش‌نیاز، یک نیمسال به طول سنوات تحصیلی مجاز دانشجو افزوده می‌شود.

تبصره ۸. با توجه به تمام وقت بودن تحصیل در دوره دکتری، دانشجو موظف است در زمان‌هایی که دانشگاه تعیین می‌کند در برنامه‌ها و کلاس‌های آموزشی حضور یابد.

تبصره ۹. دانشجو می‌تواند با احتساب سنوات تحصیل در مدت مجاز تحصیل (۸ نیمسال بدون احتساب سنوات تحصیل دروس پیش‌نیاز و جبرانی) از مرخصی تحصیلی استفاده کند. مرخصی تحصیلی با احتساب در سنوات دانشجو، پیش از زمان حذف و اضافه طبق تقویم آموزشی دانشگاه و با تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس و موافقت کمیسیون بررسی موارد خاص دانشگاه امکان‌پذیر است.

تبصره ۱۰. مرخصی تحصیلی با احتساب در سنوات دانشجو در نیمسال اول ورود، فقط با مجوز کمیسیون بررسی موارد خاص دانشگاه امکان‌پذیر است.

تبصره ۱۱. بررسی مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات مانند زایمان (طبق بخشنامه سازمان امور دانشجویان)، پزشکی در صورت تأیید پزشک یا مشاور معتمد دانشگاه، ماموریت، ماموریت همسر یا والدین، مرخصی در صورت فوت بستگان درجه اول و سایر موارد بدون احتساب در سنوات تحصیلی با تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس و موافقت کمیسیون بررسی موارد خاص دانشگاه و با ارائه مستندات لازم امکان‌پذیر خواهد بود.

تبصره ۱۲. در صورتی که دانشجو بدون کسب موافقت دانشگاه، حتی برای یک نیمسال ترک تحصیل کند و یا برای ثبت نام مراجعه نکند، موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس طرح و پس از تصویب، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود. تصمیم‌گیری برای بازگشت به تحصیل دانشجو بر عهده کمیسیون بررسی موارد خاص دانشگاه است.

تبصره ۱۳. دانشجوی متقاضی انصراف از تحصیل، باید درخواست انصراف خود را شخصاً و به صورت کتبی به آموزش و تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس تسلیم کند. دانشجو مجاز است فقط برای یک بار و تا دو ماه از تاریخ ارائه درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. در غیر این صورت، پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل صادر و رابطه تحصیلی وی با دانشگاه قطع می‌شود. دانشجوی انصرافی موظف است به تعهداتی که سپرده است عمل کند. صدور هر گونه گواهی و تسلیم ریزنمرات و یا دریافت مجوز شرکت مجدد در آزمون ورودی دانشگاه‌ها منوط به تسویه حساب دانشجو با دانشگاه است. تصمیم‌گیری برای بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل پس از صدور حکم، بر عهده کمیسیون بررسی موارد خاص دانشگاه است.

- ماده ۱۰:** تعداد واحدهای درسی دوره دکتری تخصصی ۳۶ واحد است که از این تعداد، ۱۲ تا ۱۸ واحد آموزشی و ۱۸ تا ۲۴ واحد پژوهشی (رساله) است که در برنامه درسی هر رشته تحصیلی لحاظ می‌شود.
- تبصره ۱.** تعداد واحدهای دروس پیش‌نیاز و جبرانی حسب سرفصل مصوب و به تشخیص گروه آموزشی حداکثر ۶ واحد است که ضروری است حداکثر تا پایان نیمسال دوم تحصیلی ارائه شود. در غیر این صورت، فرض بر عدم نیاز دانشجو به درس‌های جبرانی خواهد بود. کسب نمره قبولی ۱۴ در دروس پیش‌نیاز و جبرانی الزامی است. نمرات این دروس در کارنامه دانشجو ثبت می‌شود، اما در میانگین نیمسال و میانگین کل دانشجو محاسبه نمی‌شود.
- تبصره ۲.** دریافت و میزان هزینه دروس جبرانی از دانشجویان مشمول آموزش رایگان علاوه بر دانشجویان سایر دوره‌ها طبق مصوبه هیأت امنای دانشگاه تعیین می‌شود.
- تبصره ۳.** گذراندن دروس پیش‌نیاز حسب سرفصل مصوب دروس برای دانشجویان مشمول آموزش رایگان هزینه ندارد.
- تبصره ۴.** دانشکده/پردیس موظف است در صورت عدم پیش‌بینی درس روش پژوهش یا دروس مشابه در برنامه درسی مصوب هر رشته، درسی با عنوان "روش پژوهش با تاکید بر رساله" را به ارزش ۲ واحد به عنوان درس پیش‌نیاز در نیمسال نخست تحصیل دانشجو پیش‌بینی کند.
- ماده ۱۱:** دانشجو در مرحله آموزشی، موظف است در هر نیمسال حداقل ۶ واحد انتخاب کند؛ مگر آنکه واحدهای باقیمانده از ۶ واحد کمتر باشد.
- تبصره ۱.** در صورتی که دانشگاه به هر دلیل با حذف واحدهای درسی دانشجو موافقت کند و این امر منجر به کاهش تعداد واحدهای دانشجو از حد نصاب شود، آن نیمسال به عنوان یک نیمسال کامل جزء سنوات تحصیلی وی محسوب می‌شود.
- تبصره ۲.** حداکثر واحد انتخابی در هر نیمسال (با احتساب واحدهای دروس پیش‌نیاز و جبرانی) ۱۰ واحد درسی است.
- تبصره ۳.** دانشجو در آخرین نیمسال تحصیلی در صورتی که تعداد واحدهای آموزشی از ۶ واحد کمتر باشد از شرط اخذ حداقل واحد آموزشی معاف است.
- تبصره ۴.** چگونگی و ترتیب ارائه دروس در هر دوره تحصیلی، رشته و یا گرایش با رعایت دروس جبرانی و پیش‌نیاز هر درس طبق برنامه درسی مصوب، بر عهده گروه آموزشی است.
- تبصره ۵.** دانشکده/پردیس موظف است تمامی درس‌های مورد نیاز دانشجو را در سه نیم سال اول تحصیل دانشجو ارائه دهد و دانشجو نیز موظف است تمامی درس‌های خود را حداکثر در سه نیمسال اول تحصیل خود بگذراند. به ازای ۶ واحد دروس پیش‌نیاز و جبرانی می‌تواند به چهار نیمسال افزایش یابد.
- تبصره ۶.** برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری درباره تقویم آموزشی، چگونگی اعلام و ثبت نمره، زمان حذف و اضافه، حذف اضطراری دروس، نحوه اعتراض به نتایج امتحانات، تاریخ تجدیدنظر و ... طبق نظر شورای آموزشی دانشگاه انجام می‌شود.
- تبصره ۷.** در شرایط خاص، مانند فوت بستگان درجه اول یا بیماری با ارائه مستندات لازم و تأیید پزشک یا مشاور معتمد دانشگاه، حذف یک یا تمام دروس یک نیمسال تحصیلی با درخواست دانشجو و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس قبل از شروع امتحانات و یا با تأیید کمیته غیبت‌ها در پایان همان نیمسال بعد از غیبت در امتحانات با رعایت و احتساب در سنوات تحصیلی امکان‌پذیر است. در صورت تأیید و موافقت کمیسیون بررسی موارد خاص دانشگاه، دانشجو می‌تواند از مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات نیز طبق ضوابط بهره‌مند گردد. در هر صورت، شهریه تحصیلی دروس مسترد نخواهد شد.

ماده ۱۲: "تغییر رشته" یا "انتقال" دانشجوی دوره دکتری تخصصی در همان دانشگاه یا سایر دانشگاه‌ها (دولتی و غیر دولتی) ممنوع است.

تبصره ۱. دانشجوی دوره دکتری در طول دوره تحصیل می‌تواند حداکثر ۴ واحد درسی را با نظر موافق گروه آموزشی و انجام مکاتبات لازم با مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه به صورت میهمان در سایر دانشگاه‌های دولتی سطح یک و سایر دانشگاه‌های خارجی درجه ممتاز و یک بگذراند.

ماده ۱۳: معادل‌سازی و پذیرش واحدهای درسی گذرانده شده دانشجو در دانشگاه‌های داخلی قبلی امکان‌پذیر نیست.

تبصره ۱. فقط دروسی را که دانشجو قبلاً در دوره‌های دکتری در دانشگاه علامه طباطبائی با نمره حداقل ۱۶ گذرانده باشد و مدت زمان سپری شدن از دوره گذرانیده شده قبل تا شروع دوره جدید حداکثر ۳ سال باشد، حسب نظر گروه آموزشی می‌تواند تا سقف ۶ واحد معادل‌سازی شود.

تبصره ۲. پذیرش دو درس یکسان (از نظر عنوان و محتوی) با میزان واحدهای متفاوت به شرطی امکان‌پذیر است که میزان واحد درس گذرانده شده بیش از میزان واحد درسی باشد که قرار است تطبیق داده شود. (به طور مثال: درس ۳ واحدی به جای درس دو واحدی قابل تطبیق است و بالعکس آن امکان‌پذیر نیست).

تبصره ۳. معادل‌سازی دروس گذرانیده در دانشگاه‌های خارجی با رعایت سایر بندها، فقط برای دروس گذرانیده در دانشگاه‌های خارجی درجه‌های ممتاز و یک با کسب امتیاز حداقل B+ و یا معادل نمره ۱۶ امکان‌پذیر است.

تبصره ۴. نمرات دروس معادل‌سازی شده در میانگین نیمسال و میانگین کل محاسبه می‌شود.

تبصره ۵. به ازای ۶ واحد از دروس معادل‌سازی شده یک نیمسال از سنوات مجاز تحصیلی دانشجو کاسته می‌شود.

ماده ۱۴: نمره ارزشیابی از هر درس به صورت عددی از صفر تا ۲۰ محاسبه می‌شود. حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۴ و میانگین کل قابل قبول پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی ۱۶ است. نمره ارزشیابی بر اساس حضور و فعالیت در کلاس، انجام تکالیف و نتایج آزمون کتبی مرحله‌ای و پایانی برای دروس نظری و نظری-عملی در هر نیمسال تحصیلی صورت می‌پذیرد.

تبصره ۱. نمره‌های تمام دروس اصلی، تخصصی، پایه، اختیاری و ... (به جز دروس پیش‌نیاز و جبرانی و رساله) اعم از قبولی و مردودی در میانگین نیمسال و میانگین کل دانشجو محاسبه می‌شود.

تبصره ۲. دانشجویی که در هریک از دروس مردود شود، ملزم به تکرار آن درس و یا درس جایگزین از سرفصل مصوب دروس رشته و با رعایت نوع دروس (اصلی، تخصصی، اختیاری و...) به تشخیص گروه آموزشی است.

تبصره ۳. چنانچه میانگین کل نمرات دانشجو پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی کمتر از ۱۶ باشد، دانشجو موظف است با نظر گروه آموزشی، فقط در یک نیمسال تحصیلی با "رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی"، مجدداً با انتخاب حداکثر ۶ واحد از درس‌هایی که در آن نمره بین ۱۴ تا ۱۶ را احراز کرده است به عنوان ترمیم میانگین کل اخذ کند و با موفقیت بگذراند و میانگین کل دوره را به ۱۶ برساند تا به وی اجازه شرکت در ارزیابی جامع داده شود. در غیر این صورت از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۴. اخذ دروس ترمیمی برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان نیز همانند دانشجویان سایر دوره‌ها با پرداخت شهریه تحصیلی به صورت شهریه ثابت و متغیر در همان نیمسال تحصیلی حسب تعرفه مصوب هیات امنای دانشگاه با توجه به شهریه هم‌ورودی‌های دانشجو در سایر دوره‌ها است.

ماده ۱۵: دانشجویی که دروس مرحله آموزشی را با موفقیت به اتمام رسانده باشد، موظف است در ارزیابی جامع شرکت کند.

تبصره ۱. برای ورود به مرحله ارزیابی جامع، کسب میانگین کل حداقل ۱۶ از دروس تمام دوره الزامی است.

تبصره ۲. کلیه دانشجویان موظف به ارائه مدرک زبان معتبر و کسب حداقل امتیاز تا قبل از شرکت در ارزیابی جامع حسب مصوبات شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌باشند.

تبصره ۳. ارزیابی جامع دو بار در سال به صورت همزمان در دانشکده‌ها/پردیس طبق شیوه‌نامه ارزیابی جامع دانشگاه برگزار می‌شود. برنامه زمان‌بندی ارزیابی جامع مطابق تقویم آموزشی دانشگاه، پس از تأیید در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام می‌شود.

تبصره ۴. چنانچه دانشجو در صورت احراز شرایط واحدهای گذرانده و میانگین کل، در ارزیابی جامع شرکت نکند، به عنوان یک نوبت محسوب شده و فقط یک بار دیگر در اولین ارزیابی جامع بعدی فرصت دارد در ارزیابی جامع شرکت کند.

تبصره ۵. در صورتی که تا پایان نیمسال سوم تحصیلی، مرحله آموزشی دانشجو تمام نشده باشد، یک نیمسال به زمان شرکت در ارزیابی جامع اضافه می‌شود. در صورت عدم اتمام مرحله آموزشی در نیمسال چهارم تحصیلی و به تبع آن عدم شرکت در ارزیابی جامع در نیمسال پنجم، در صورت تأیید گروه آموزشی، نیمسال ششم به زمان شرکت در ارزیابی جامع افزوده می‌شود. این دو نیمسال (نیمسال‌های چهارم و پنجم) در سنوات تحصیلی دانشجو محاسبه خواهد شد.

تبصره ۶. در صورت تطویل سنوات و اتمام واحدهای آموزشی تا پایان نیمسال ششم و درخواست دانشجو برای شرکت در ارزیابی جامع در نیمسال‌های هفتم و بعد از آن، در صورت تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس، موافقت شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه لازم است.

تبصره ۷. در موارد استثنایی مانند بیماری، فوت اعضای درجه یک خانواده (پدر، مادر، همسر، فرزند، خواهر و برادر) و وقوع حوادث غیرقابل پیش‌بینی که دانشجو نتواند در ارزیابی جامع شرکت کند، باید دلایل و مستندات را حداکثر دو هفته پس از برگزاری ارزیابی جامع به آموزش دانشکده/پردیس ارائه تا پس از تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس، کمیسیون موارد خاص دانشگاه در این مورد تصمیم‌گیری نماید. چنانچه دلایل دانشجو موجه تشخیص داده شود آن نوبت ارزیابی جامع برای او محسوب نخواهد شد.

تبصره ۸. در صورتی که دانشجو موفق به گذراندن اولین ارزیابی جامع نشود، صرفاً یکبار دیگر می‌تواند در اولین ارزیابی جامع بعدی با رعایت مدت مجاز تحصیل برای دومین بار شرکت کند و آن را با موفقیت بگذراند. در صورت عدم قبولی در ارزیابی جامع دوم، موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس مطرح و دانشجو محروم از تحصیل شناخته می‌شود.

ماده ۱۶: تصویب طرح نامه رساله در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس و گذراندن موفقیت آمیز ارزیابی جامع، شرط لازم برای اجرای رساله در دوره دکتری تخصصی است.

تبصره ۱. پس از موفقیت در ارزیابی جامع، اخذ واحد رساله در هر نیمسال تحصیلی تا زمان دفاع الزامی است.

تبصره ۲. رویکردها و سیاست‌های کلان برای جهت‌دهی به محورهای مطالعاتی و تحقیقاتی دانشجویان در انتخاب موضوع و نگارش رساله از سوی معاونت پژوهشی و فناوری دانشگاه تعیین و ضوابط و شرایط اختصاصی انجام آن در قالب رساله را شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تصویب می‌کند.

تبصره ۳. مراحل اجرای موضوع رساله، تصویب طرح‌نامه، انتخاب استاد/ان راهنما، استاد/ان مشاور، داوران داخلی و خارجی، بررسی صحت علمی و اصالت رساله و... طبق دستورالعمل راهنمایی، مشاوره و داوری و شیوه‌نامه نظارت بر اجرای دوره دکتری آموزشی-پژوهشی انجام می‌شود.

تبصره ۴. دانشجو موظف است حداکثر تا پایان نیمسال پنجم تحصیلی، طرح‌نامه رساله خود را با تأیید کتبی استادان راهنما و مشاور پس از تأیید در گروه آموزشی به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس برساند. موضوع رساله به همراه اسامی استادان راهنما و مشاور پس از تصویب در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس قطعیت می‌یابد. شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس در جهت اعلام نظر و بررسی محتوایی طرح‌نامه از اختیارات لازم و تعیین‌کننده برخوردار است. مراحل تصویب طرح‌نامه مطابق شیوه‌نامه نظارت بر اجرای دوره دکتری آموزشی-پژوهشی انجام می‌شود.

تبصره ۵. هر گونه تغییر در موضوع و عنوان رساله پس از تأیید اعضای کمیته راهبری رساله و تصویب در شورای گروه آموزشی باید به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس برسد. در صورت تغییر در موضوع رساله (نه صرفاً عنوان رساله)، جلسه دفاع از رساله حداقل شش ماه بعد از تاریخ تصویب تغییر در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس برگزار می‌شود.

تبصره ۶. دانشجو موظف است طرح‌نامه خود را در سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرنداک) ثبت کند، تأیید بگیرد و فایل تمام متن و نتیجه را همانندجویی کند و به تأیید استاد راهنما برساند. ارائه گواهی ثبت و بارگذاری فایل تمام متن و نتیجه همانندجویی این مدارک برای هرگونه پرداخت مالی به استادان راهنما، مشاور و داور و تخصیص امتیاز در ترفیع و ارتقای آنها و همچنین دانشجویان الزامی است.

ماده ۱۷: دانشجوی دوره دکتری تخصصی مجاز است علاوه بر استاد راهنمای اصلی، استاد راهنمای دوم نیز داشته باشد. استاد راهنمای دوم به درخواست دانشجو و از میان اعضای هیأت علمی دارای شرایط دانشگاه مطابق دستورالعمل راهنمایی، مشاوره و داوری و با مرتبه علمی حداقل استادیاری با تأیید استاد راهنمای اول و تأیید گروه آموزشی و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس تعیین می‌شود. انتخاب استاد/ان مشاور به پیشنهاد دانشجو و تأیید استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس از اعضای هیأت علمی یا متخصصان داخل و یا خارج از دانشگاه با رعایت دستورالعمل شرایط راهنمایی، مشاوره و داوری رساله‌های دکتری است.

ماده ۱۸: دانشجو پس از تدوین رساله و مشروط بر تأیید استاد/ان راهنما از حداقل کفایت دستاوردهای علمی (چاپ یک مقاله علمی-پژوهشی یا دو گواهی پذیرش مقاله معتبر و مستخرج از رساله و یا ثبت پتنت خارجی)؛ مجاز است در حضور هیئت داوران از رساله خود دفاع کند.

تبصره ۱. محدوده شاخص‌های کفایت دستاوردهای علمی توسط معاونت آموزشی و با مشارکت معاونت پژوهشی و فناوری تعیین و پس از تصویب در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه قابل اجرا است.

تبصره ۲. تنها مقالاتی برای اخذ مجوز دفاع قابل قبول است که توسط استاد راهنما تأیید و استاد راهنما به عنوان نویسنده مسئول مقاله معرفی شده باشد.

تبصره ۳. هیأت داوران متشکل از استاد/ان راهنما، استاد/ان مشاور، دو داور داخلی و یک داور خارج از دانشگاه است که طبق دستورالعمل راهنمایی، مشاوره و داوری و شیوه‌نامه نظارت بر اجرای دوره دکتری آموزشی-پژوهشی تعیین و به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس می‌رسد.

تبصره ۴. اعضای هیأت داوران رساله دانشجو، اعم از استاد/ان راهنما، استاد/ان مشاور، استاد داور و نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه نباید با یکدیگر و با دانشجو نسبت خویشاوندی درجه اول داشته باشند.

تبصره ۵. دانشجو موظف است حداقل یک ماه پیش از جلسه دفاع نهایی از رساله، جلسه پیش‌دفاع را با حضور استاد/ان راهنما، استاد/ان مشاور و داوران داخلی رساله برگزار نماید.

- تبصره ۶.** دانشجو موظف است قبل از جلسه پیش‌دفاع، فایل تمام متن رساله خود را در سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) ثبت کند، تأیید بگیرد و نتیجه را همانندجویی کند و به تأیید استاد راهنما برساند.
- تبصره ۷.** پس از تأیید برگزاری جلسه پیش‌دفاع توسط داوران داخلی و تأیید معاونت پژوهشی دانشکده/پردیس، دانشجو باید نسخه‌های رساله خود را با تأیید استاد/ان راهنما و استاد/ان مشاور حداقل یک ماه قبل از آخرین تاریخ تعیین شده در تقویم آموزشی دانشگاه برای دفاع از رساله در هر نیمسال به آموزش و تحصیلات تکمیلی دانشکده ارائه دهد تا اداره آموزش و تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس مکاتبات لازم مبنی بر ارسال یک نسخه از رساله را به هر یک از داوران داخلی و خارجی انجام دهد. تاریخ دفاع با توجه به اعلام استادان داور می‌تواند حداقل ۱۵ روز و حداکثر یک ماه پس از دریافت ابلاغ نامه به همراه نسخه رساله از اداره آموزش دانشکده/پردیس باشد.
- تبصره ۸.** جلسه دفاع نهایی از رساله با حضور استاد/ان راهنما، استاد/ان مشاور، داوران داخلی و داور خارجی رساله رسمیت می‌یابد و مدیریت جلسه دفاع تماماً بر عهده استاد/ان راهنمای رساله است.
- تبصره ۹.** از بین استادان راهنما و مشاور فقط یک نفر و از بین استادان داور نیز فقط یک نفر که در فرصت مطالعاتی، ماموریت کاری و یا ساکن خارج از کشور باشند، می‌توانند به صورت مجازی (آن لاین) در جلسه دفاع حاضر شوند و امضای اسکن شده آنها برای امضای صورتجلسه دفاعیه کفایت خواهد کرد.
- تبصره ۱۰.** برگزاری جلسه دفاع نهایی از نیمسال ششم امکان‌پذیر می‌باشد و حداقل فاصله بین تاریخ تصویب طرح‌نامه و دفاع نهایی یک سال است.
- تبصره ۱۱.** مراحل و چگونگی اجرای گزارش‌ها و سمینارها، مقاله‌ها، برگزاری جلسه پیش‌دفاع و دفاع نهایی، ارزشیابی رساله و... طبق دستورالعمل راهنمایی، مشاوره و داوری و شیوه‌نامه نظارت بر اجرای دوره دکتری آموزشی-پژوهشی انجام می‌شود.
- تبصره ۱۲.** مرجع رسیدگی هر گونه اختلاف نظر بین هیات داوران، شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس است.
- ماده ۱۹:** نمره رساله در میانگین کل و میانگین نیمسال محاسبه نمی‌شود و ارزشیابی آن به صورت کیفی و به شرح زیر انجام می‌شود:
- مردود (کمتر از ۱۶)
 - قبول با درجه: خوب (۱۶-۱۷/۹۹) - خیلی خوب (۱۸-۱۸/۹۹) - عالی (۲۰-۱۹).
- تبصره ۱.** نمره رساله در صورتجلسه دفاع و کارنامه دانشجو علاوه بر درجه ارزشیابی کیفی آن درج می‌گردد.
- تبصره ۲.** نمره نهایی ارزیابی دفاع از رساله بر اساس نحوه عملکرد دانشجو در طی دوران پژوهش طبق شیوه‌نامه نظارت بر اجرای دوره دکتری آموزشی-پژوهشی انجام می‌شود.
- تبصره ۳.** چنانچه ارزشیابی رساله، مردود اعلام شود، با تأیید هیات داوران حداقل یک نیمسال تحصیلی به شرط اینکه از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی بیشتر نشود به دانشجو اجازه داده می‌شود تا پس از اعمال نظرات اصلاحی هیات داوران، صرفاً یک بار دیگر در جلسه دفاع شرکت و از رساله خود دفاع کند. در صورت عبور از مدت مجاز تحصیل، تأیید کمیسیون موارد خاص برای تمدید سنوات و صدور مجوز دفاع الزامی است.
- تبصره ۴.** دانشجویی که در سنوات مجاز تحصیلی با موفقیت از رساله خود دفاع نکند، و یا از ادامه تحصیل محروم شود، و یا از ادامه تحصیل انصراف دهد، با رعایت ضوابط و مقررات مربوط فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی را دریافت می‌کند.
- ماده ۲۰:** ملاک دانش‌آموختگی، گذراندن کلیه واحدهای دوره، داشتن میانگین کل حداقل ۱۶، موفقیت در ارزیابی جامع و موفقیت در دفاع از رساله است.
- تبصره ۱.** تاریخ دانش‌آموختگی، روز دفاع با کسب درجه قبولی از رساله است.

تبصره ۲. دانشجوی ملزم است پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی و دفاع از پایان‌نامه، در بازه زمانی ۶ ماهه از تاریخ دانش‌آموختگی مدارک مورد نظر برای روند فراغت از تحصیل را به اداره آموزش دانشکده/پردیس تحویل نماید. در غیر این صورت پس از بررسی وضعیت آموزشی و پژوهشی پرونده تحصیلی در دانشکده/پردیس، پرونده به عنوان بلا تکلیف در بایگانی ضبط و مشمول مقررات و ضوابط تسویه حساب با دانشگاه خواهد بود.

ماده ۲۱: چنانچه دانشجوی در حین تحصیل و انجام پژوهش و تدوین رساله مرتکب تخلف علمی (جعل، تقلب، کپی برداری و مانند این‌ها) شود و تخلف او از سوی دانشگاه تأیید گردد، از ادامه تحصیل محروم و اخراج می‌شود.

تبصره ۱. احراز و اثبات تخلف علمی دانشجوی پس از اتمام تحصیلات از سوی دانشگاه، منجر به ابطال مدرک تحصیلی صادر شده خواهد شد.

تبصره ۲. تأیید و یا عدم تأیید تخلف علمی دانشجوی در تدوین رساله (در حین انجام آن و یا پس از دفاع) به عهده کمیته تخصصی بررسی تخلفات پژوهشی دانشگاه است که بر اساس نوع تخلف تصمیم‌گیری لازم انجام می‌شود.

ماده ۲۲: مسئولیت حسن اجرای شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) و پاسخگویی قانونی آن بر عهده دانشگاه و نظارت بر اجرا و تفسیر مفاد آن بر عهده معاون آموزشی دانشگاه است.

ماده ۲۳: این شیوه‌نامه در ۲۳ ماده و ۸۵ تبصره به همراه پیوست تعاریف در راستای آیین‌نامه یکپارچه دوره‌های تحصیلی مصوب جلسه شماره ۸۸۹ مورخ ۹۶/۱۰/۳۰ شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت تدوین و به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه مورخ ۹۷/۱۰/۱ و شورای دانشگاه مورخ ۹۷/۱۰/۵ رسیده و برای دانشجویان مقطع دکتری ورودی سال تحصیلی ۹۷-۹۸ و پس از آن لازم‌الاجرا است و تمام آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های مغایر با آن لغو و بلا اثر اعلام می‌شود.

پیوست شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه دوره دکتری تخصصی (Ph.D.)

۱. وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.
۲. دانشگاه: دانشگاه علامه طباطبائی است.
۳. آموزش رایگان: آموزش دانشجو در طول سنوات مجاز دوره تحصیلی بدون پرداخت هزینه در دانشگاه‌هایی است که از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند.
۴. دانشجو: فردی است که در یکی از رشته‌های تحصیلی مقطع دکتری برابر ضوابط معین، پذیرفته شده، ثبت‌نام کرده و مشغول به تحصیل است.
۵. دانش‌آموخته: فردی است که یکی از رشته‌های تحصیلی مقطع دکتری مصوب را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوطه را دریافت کرده است.
۶. حضوری: شیوه‌ای از پذیرش است که دانشجو به صورت تمام وقت در فعالیت‌های تحصیلی دانشگاه شرکت می‌کند.
۷. شهریه پرداز: منظور آموزش دانشجو در یک دوره تحصیلی، به ازای پرداخت هزینه‌ها است.
۸. نیمسال تحصیلی: بازه زمانی تعیین شده که شامل ۱۶ هفته آموزش و ۲ هفته امتحانات پایانی است.
۹. برنامه درسی: مجموعه به هم پیوسته‌ای از دروس هر رشته تحصیلی با هدفی مشخص، مصوب مراجع قانونی است.
۱۰. واحد درسی: ارزش مقدار درسی است که مفاد آن برای هر واحد نظری ۱۶ ساعت، عملی یا آزمایشگاهی ۳۲ ساعت، کارگاهی یا عملیات میدانی (بازدید علمی) ۴۸ ساعت، کارورزی یا کار در عرصه ۶۴ ساعت و کارآموزی ۱۲۰ ساعت در طول یک نیمسال تحصیلی است و طبق برنامه درسی مصوب اجرا می‌شود.
۱۱. درس جبرانی: درسی است که با تأیید گروه آموزشی، گذراندن آن برای رفع کمبود دانش یا مهارت دانشجو، در آغاز دوره تحصیلی، ضروری تشخیص داده می‌شود.
۱۲. درس پیش‌نیاز: درسی است که حسب سرفصل مصوب رشته تحصیلی در آغاز دوره تحصیلی پیش‌بینی شده است.
۱۳. انصراف تحصیلی: فرایندی که در آن دانشجو به طور خودخواسته از ادامه تحصیل خودداری می‌کند.
۱۴. ترک تحصیل: فرایندی که در آن دانشجو به هر دلیلی برای پیگیری امور آموزشی خود و یا ثبت نام حتی برای یک نیمسال به دانشکده/پردیس مراجعه نکند.
۱۵. مرخصی تحصیلی: مدت زمان مشخصی که دانشجو، برابر ضوابط معین، به طور موقت به تحصیل اشتغال ندارد.
۱۶. رشته تحصیلی: یک شعبه فرعی از شاخه‌های علمی که به لحاظ موضوع دارای قلمرو مشخص و متمایز از سایر شاخه‌های علمی است و به احراز دانش تخصصی، مهارت یا کارآمدی معینی می‌انجامد.
۱۷. گرایش تحصیلی: به شعبه‌ای از یک رشته که ناظر بر وجه تخصصی آن باشد، اطلاق می‌شود. اختلاف درس‌ها در دو گرایش از یک رشته، نباید از ۷۰ درصد کل واحدهای رشته بیشتر باشد.
۱۸. دکتری تخصصی: دوره تحصیلی است که پس از دوره کارشناسی ارشد آغاز می‌شود و شامل ۳۶ واحد درسی و رساله است.
۱۹. گروه آموزشی: بنیادی‌ترین واحد سازمانی دانشگاهی متشکل از تعدادی عضو هیئت علمی با تخصص مشترک در یک رشته علمی خاص یا چند رشته متجانس که به منظور ایجاد و اجرای آن رشته تحصیلی در دانشگاه تشکیل می‌شود.
۲۰. دوره هم‌عرض: دوره‌ای است که در مجموعه گروه‌های آموزشی هم‌راستا تعریف شوند.
۲۱. شورای دانشگاه: دومین رکن سیاستگذار بعد از هیات امنا می‌باشد که به تنظیم سیاست‌ها و برنامه‌های جاری دانشگاه بر اساس سیاست‌های کلان مصوب در هیات امنا و یا سایر مراجع ذیصلاح می‌پردازد.

۲۲. **شورای آموزشی دانشگاه:** یکی از شوراهای تخصصی در نخستین سطح سیاستگذاری و برنامه‌ریزی راهبردی در امور آموزشی (کارشناسی) دانشگاه است که به منظور ایجاد هماهنگی و تسهیل در امور اجرایی مرتبط با تحصیل دانشجو در حوزه معاونت آموزشی دانشگاه تشکیل می‌شود.
۲۳. **شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه:** یکی از شوراهای تخصصی در نخستین سطح سیاستگذاری و برنامه‌ریزی راهبردی در امور آموزشی و تحصیلات تکمیلی (کارشناسی ارشد و دکتری) دانشگاه است که به منظور ایجاد هماهنگی و تسهیل در امور اجرایی مرتبط با تحصیل دانشجو در حوزه معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه تشکیل می‌شود.
۲۴. **شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده/پردیس:** یکی از شوراهای تخصصی در امور آموزشی در دانشکده/پردیس است که به منظور ایجاد هماهنگی و تسهیل در امور اجرایی مرتبط با تحصیل دانشجو، اجرای مصوبات، هماهنگی میان گروه‌ها تشکیل می‌شود.
۲۵. **شیوه آموزشی-پژوهشی:** شیوه‌ای تحصیلی در مقطع دکتری که برنامه درسی مربوط به آن، علاوه بر واحدهای درسی، مشتمل بر اجرای یک پروژه تحقیقاتی است که منجر به رساله می‌شود.
۲۶. **ارزیابی جامع:** بررسی همه جانبه از توانمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجوی دکتری تخصصی است که پس از گذراندن واحدهای دوره برگزار می‌شود.
۲۷. **رساله:** مستند علمی است که در فرایند تحصیل دانشجوی دوره دکتری تخصصی و از طریق تحقیق در یک حوزه معین از رشته یا گرایش تحصیلی، با راهنمایی استاد/ان راهنما و بر اساس استاندارد های پژوهشی با هدف توسعه مرزهای دانش تدوین می‌شود.
۲۸. **استاد راهنما:** یکی از اعضای هیئت علمی دارای مدرک دکتری تخصصی است که مسئولیت راهنمایی دانشجو را در انجام رساله بر عهده دارد.
۲۹. **استاد مشاور:** یکی از اعضای هیئت علمی و یا فرد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط است که مسئولیت مشاوره دانشجو را در انجام رساله بر عهده دارد.
۳۰. **هیئت داوران:** اعضای هیئت علمی یا افراد متخصص دارای صلاحیت دانشگاهی هستند که برای ارزیابی کمی و کیفی رساله دانشجو در دوره دکتری تخصصی مطابق دستورالعمل شرایط راهنمایی، مشاوره و داوری پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و رساله‌های دکتری انتخاب می‌شوند.
۳۱. **دستورالعمل راهنمایی، مشاوره و داوری:** دستورالعمل شرایط راهنمایی، مشاوره و داوری پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و رساله‌های دکتری مصوب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.
۳۲. **شیوه‌نامه برگزاری ارزیابی جامع:** شیوه‌نامه اجرایی ارزیابی جامع مصوب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.
۳۳. **شیوه‌نامه نظارت بر اجرای دوره دکتری آموزشی-پژوهشی:** شیوه‌نامه اجرایی نظارت بر اجرای دوره دکتری آموزشی-پژوهشی دانشگاه مصوب شورای دانشگاه است.